

LUNI, MARTI,
ANULU VII.

VOIESCE
SI VEI PUTÈ.

ROMĂNULU.

DIARIU POLITICO, COMERCIALE, LITERARIU.

(ARTICLELE TRAMISE SI NEPUBLICATE SE VORU ARDE.)

Va ești în totă dilele afara de Lunia și a doua-dîi după Serbătoriă.

Abonare pentru București pe anu . . . . . 128 lei
Săptămâna . . . . . 64 —
Trei luni . . . . . 32 —
Pe lună . . . . . 11 —
Un exemplar . . . . . 24 par
Inscripții la linia de 30 litere . . . . . 1 leu
Inserții și reclame la linia . . . . . 3 lei

10 11 IUNIU 1863.
ANULU VII.

LUMINÉZĂ-TE
SI VEI FI.

Abonarea pentru districtu pe anu . . . . . 152 lei
Săptămâna . . . . . 76 —
Trei luni . . . . . 38 —
Abonamentele încep la 1 și 16 ale fiecărui luna
Ele se facă în districte la corespondență dia-
riului și prin poște.

La Paris la d. Hallegrain, rue de l'ancienne
comédie, 5; pe trimestru 20 franci.

In Austria la direcțiile postale și la agențile
de abonare, pe trimestru 10 florini argintiu va-
luta austriacă.

Direcțoriul diariului: C. A. Rosetti. — Gerante responsabil: Anghelu Ionescu.

Pentru abonare și reclamări se voru adresa la Administratorul diariului D. C. D. Aricescu, Pas. Român No. 13.

Martii, la 11 Iunie se va înfățișa la tribunalele Poliției române, un proces intentat la 12 neguiaitori, supuți acuzație că au întinut deschisă prăvălia în di de serbătoriă. D. C. A. Rosetti va apăra pe neguiaitori.

Miercuri la 12 Iunie, se va înfățișa la Curtea Criminală, procesul, sau mai bine procesele intentate foiei glumește Nichiperei.

Din cauza serbătoriei naționale de astă-dîi tipografia Românilui fiindu închisă, diariul nu va ești măne.

Mai mulți deputați de suburbii ne ceră a publica următorul apel:

D-nii deputați de suburbii sunt invitați să se aduna JOUÎ SÉRA în sala Municipalității, spre a se înțelege asupra candidaților pentru alegerea generale de DUMINICĂ 16 Iunie.

Ploiești 27 Mai 1863.

Domnule Redactore!

Ve rugăm bine-voiți a publica că și noi ca toți Români, geloși de existența instituțiilor constituționale, respectăm votul onor. Camerei reprezentative a Terei în privința contribuționilor, pentru care nu recunoștem nimicu dreptul de a le împlini sără se fiă votate după convențione de Onor. Cameră prin Budgetul anuale (art. 22 și 23).

„Biciu, biciu, totu biciu nă apasă!

„O domne! Fă-lu tăișu!

Dară credința noastră nu era încă destul de tare și nu furără audiu. Veni 1848, și credură că sunase ora cea după urmă a sclaviei biciului. Amagire copilarescă! — Ie-ți patul și plăcă! — disse Iisus paraliticul. Si elu iși luă patul și plăcă. Si mai disse: — „Lazăr scăla-te!“ — Si Lazar se seculă, ești din mormintă și plecă. Cine însă mai audi vorbindu-se de slăbăogul și de Lazar? Pentru ce el nu remasera lăngă propagatoriul vieții, pentru ce nu-l urmară, și nu trecură, ca apostoli lui, prin sabie și prin cupore arse, spre a da vieță credințelor celor noue? Pentru că slăbăogul perduse credința în puterea lui; pentru că Lazar perduse credința în viețea lui; străiele sale, carne sa mirosau a morții, și nu mai putea aspira și reda profumul vieței!

Si insu-și Iisus vedu elu triumful ideilor celor noue ce propaga! Si mai multă încă; nu-lu prinse guvernul, nu-lu duse 'naintea curții criminale, nu fu acolo, nu numai osându-i că încă insultat? guvernul nu desprețu poporul pînă pune pe umărul lui Iisus, crucea pe care era se fă restignit, și nu-lu duseră astu-felu gendarmii, ciua în amea mare, pînă la Golgota, în mișlocul poporului întrigă, și nu-lu restigni în fața lui! Cumu daru, domnul Tudor la 1821; Cămpinianu, de la 1830 pînă la 40, și guvernul de la 1848, puteau dobîndi

mai multă de cătu insu-și Iisus! Cumu susțarea loru putea se fiă mai puterică de cătu a Dumnezeului mucenicu ca se risipescă cu totul miroslu mormintul după mintea și după anima poporului și pulberea morții după brațele sale! Sapo ce erau d. Tudor, Cămpinianu, Bălcescu, guvernul intregul de la 1848, de nu fi acestei națiunii!

Si fiul, fi cătu de mare, nu este elu productul maicei sale! Cumu daru putea fi el cea ce nu era încă mama loru, națiunea loru! Si chiar d'ar fi fostu nisice geniuri, ce putea face el căndu națiunea abu se sculase din mormintul, și nu era încă trezit din somnul celu greu alu morții, alu sclaviei! Nu ne-a spălatu, totu Iisus, s'acăstă situațiu?

N'a disu totu elu, — „nu 'ncapă

in voi cuvintele mele!“ — Cumu în adeveru se 'ncapă libertatea și egalitatea în vasul ce este încă plin de sclavia și de inegalitatea clasilor; cumu se 'ncapă virtutea în vasul plin de corupție, demnitatea și mărire naționale, în animele înveluite în caja de sănge închiagătu, produsul prin lovitile biciului, și cumu se țiu cu tăria și dominata teritorială brațul ce era încă pe deplinu amorțit de lanțurile sclaviei! Este peste putină, căci este in contra naturei! Este și mai peste putină, căci toți acei oameni, toți acele guverne, suntu productul maicei loru, productul națiunii, si ori cătu de superiori, ori eătă de geniuri ar fi, totu este peste putină se aibă ei în capul și'n mintea loru ideie, energie, s'ă credință d'acele cari strămută munții căndu ea nu este în întraga națiune. Si d'acea-a, d. Tudor a cădutu, d'acea-a Cămpinianu a murită încă de căndu era închisă la Plumbuita, d'acea-a și guvernul provizoriu de la 1848 a propagat, în majoritatea lui, că inimicul națiunii, armatele invaziunilor se fiă respinsă eu crucea restignirii eru nu cu ferul libertății, s'a cădutu fără se rădica în națiune acea strigare a iei, din timpul libertății:

„mai bine făra se se prefacă într-unu înținsu mormintă, nu mai se fiă totu făra Românilor.“

Totu aceste insă, la noi ca pre-tutindine a contribuită a rōde rugina slugăriei dupe animele noastre a contribuită a ne mai desceptă, s'a ne face se 'ncercău a ne scula în picioare s'a dice, celu mai pucinu, că trebuie se nu ne mai plecăni capul dacă voimur se nu fiă tăiatu. Era peste putină, căci încă uădată ar fi fostu in contra naturei, ca națiunea Română se fi putută oși d'uădată din mormintă, și încă se fiă eșită din mormintă scosă de alii eru nu prin impulsu propriu iei viețe, și se fi procesu indată a face fapte de de națiune viuă. Si Italia, și Grecia și Polonia, și totu națiunile, aș trebuit să de mai anteu spre cruciare, și încă în timpu, de două, de trei generații, pe anii iei născuți, pe cei mai fruntaș al iei, pînă ce se se desceptă națiunea întrăgă și se procedă ea insă-și la salvarea iei, se-și verse insă-și săngele iei pentru spălarea și vindecarea ranelor sclaviei

și slugăriei. Dacă religiunea propagată de Iisus, și nu s'a putută intemeia pînă ce și elu, și două trei generații după dinsul, n'a treută prin sabie și focu, cumu ore domnul Tudor, Cămpinianu și cei de la 1848 aru fi putută speră că sacrificiul averii și vieței loru va fi d'ajunsu spre a da națiunii române lote simpliminte, totu cunoștințele și totu acțiunea unei națiunii viue? Totu ce se poate face, așa facută acesti oameni, și doavadă cea mai temeinică că ei au isbutit, că așa ajunsu la ţinta loru și care nu era, nu putea fi alta de cătu desceptarea națiunii a fostu datu totu Cămpinianului a neoda, chiar după moarte lui. Uă singură si răpede aruncătură de ochiū, și va fi d'ajunsu se 'nțelegem.

Cămpinianu s'a sfîrșită la 6 Iunie. Nu este omu care se nu scie că 'n totu țerele, căndu se sfîrșesc unu omu mare, omul acela fiindu totu d'uă dată unu omu alu națiunii, immormintarea lui se face astu-felu în cătu se dețimpul cuvenită pentru ca totu familia lui, națiunea, se potă asiste la immormintare, se potă se-i de cea după urma sarutare. Recumură uru ua crima a 'mpedica p'unu membru alu familiei d'a de cea după urmă sarutare ființei iubite mai 'nainte d'a depune corpul iei în mormintă, totu astu-felu este uă crime d'a opri națiunea de la immormintarea unu-a din adevărătă iei fi. Aceasta s'a respectă chiar la noi, de nu pentru omenii cei mari ai națiunii celu pucinu pentru cei cari așa ocupată uă funcție mare. Chiar în anul trecut Prințipele Ales. Ghika, nu s'a immormintat de cătu după trecere de căteva dîle, și după ce s'ă publicat d'ajunsu programă ceremonială. Totu asemenea s'a urmată în lunele trecute și cu immormintarea Caimacamului Vorgoride. Cumu a procesu insă ministeriul cu immormintarea lui Ion Cămpinian! Elu a murită dinințea la 6 Iunie, și s'ă facută indată biletele de invitare prin care s'anunță că elu va fi pusă în pămîntă adouă-dî la 7 Iunie, la ameșă-dî. S'anunță că lumea se via la biserică Sărindariului, eru nu la locuința lui Cămpinianu. În séra de 6 Iunie elu era se fiă luată, și dusă în ascunsu la biserică. Ce felu! Ion Cămpinian luată în secretă și ascunsu în biserică, ca se nu-lu vădu poporul, și se nu-lu însoțescă cu respectul sepișă la locașul din urmă? Ion Cămpinianu, dusă la 7 Iunie 1863, la grăpă, năpte, și ocolită numai de gendarmerie, cumu a fostu condusă, în timpu cănd domnia noaște facie consulul rusesc, la închisoria de la Plumbuita? Ion Cămpinianu, ascunsu de popor, chiar după moarte și privată chiar de sărutările unei-a din cele mai iubite ale sale sore, care era în Craiova? Si pentru ce acesta? S'o spuia cei cari așa avută coragiulă a ordina unu asemenea sacrilegiu!

Aflându acesta, direcțoriul acestel soie, și mai mulți alii, aș reclamată lingă cele mai d'aproape rude, și că ele nu se facu la ore fîsoră ci a atunci tecmal căndu linisea celor re este în culmea iei; atunci căndu picla este mare și nu se miscă

Pentru ce nu s'a ordinat balsamarea corpului? Pentru ce Ministerul care a 'nțelesu că immormintarea unui asemene bărbătă trebuia se se facă de cătră statu, de cătră națiune, n'a amanat-o peste 4, 5 dîle, ca se pote se afe toți, se se pregătesc toți, și se aibă timpu a veni se-i de cea după urmă sărutară? De unde scie guvernul că totu județele n'ară fi voită se trămiță delegații loru spre a saluta pentru cea după urmă bră pe celu care a cutedatul a se rădica în facia Russiei, căndu ea era a totu putină, s'a rupe în facia iei, a Europei s'a națiunii articulului prin care prescria în regulamentul ucideră și immormintarea națiunii Române? Cumu n'a 'nțelesu că erau aci în jocu cele mai mari cestuni? că era uă manifestare de recunoștință din partea națiunii, manifestare de înțelegere, de iubire și de respect din partea iei, și c'asemene manifestări suntu s'ă datoră s'ă educătine publică? Guvernul insă n'a făcută nici unele din aceste sacre datorie ale sale, și după ce-a fostu opriți d'a nu-lu smulge năpte din casa sa s'ă-lu duce în grăpă cumu l'au fostu dusă la cei lătă grăpă, la închisore, a făcută insă, totu ce a putut spre a nu se depărta de ideia sa primitivă. A ordinat immormintarea la 8 Iunie, și n'a publicat nici macar programă ceremonială, astu-felu în cătu nimice nu scia pe unde are se trăca convoiul unde se-lu asceptă, unde se-lu întimpine. Séra la 6 Iunie s'a spusă directorelui acestui foie, de unu omu oficială că convoiul are se trăca prin gelari și lipesci, și convoiul a fostu condus prin alte căi dosnice. Pentru ce aceste schimbări de frontă? și cumu a fostu condusă convoiul? cu totu ostirea pe ulețe. Negrești că suntemu fericiti și mindri a vedea ostirea română luându parte la o asemenea paradă națională. Daru pentru ce poporul se fiă înlătură? Si poporul a fostu înlătură prin grăbirea immormintării, a fostu înlătură prin lipsă de programă, a fostu înlătură prin linia armată celu despărțea de omul națiunii, a fostu în sfîrșită înlătură chiaru prin balonetele celu oprea, mai cu semă la porța biserică, d'a intra. Au reclamată chiaru rudele, între cari dd. Const. Crezulescu și Pant. Ghica, se lasă poporul se între, și poporul n'a fostu lăsată de către agenții poliției, s'astu-felu Cămpinianu a fostu condus la grăpă, precumă a fostu condus la 39 la închisore. Se mai adăgămă, că cu totu biserică, d'a intra. Au reclamată chiaru rudele, între cari dd. Const. Crezulescu și Pant. Ghica, se lasă poporul se între, și poporul n'a fostu lăsată de către agenții poliției, s'astu-felu Cămpinianu a fostu condus la grăpă, precumă a fostu condus la 39 la închisore. Se mai adăgămă, că cu totu biserică, d'a intra. Au reclamată chiaru rudele, între cari dd. Const. Crezulescu și Pant. Ghica, se lasă poporul se între, și poporul n'a fostu lăsată de către agenții poliției, s'astu-felu Cămpinianu a fostu condus la grăpă, precumă a fostu condus la 39 la închisore. Se mai adăgămă, că cu totu biserică, d'a intra. Au reclamată chiaru rudele, între cari dd. Const. Crezulescu și Pant. Ghica, se lasă poporul se între, și poporul n'a fostu lăsată de către agenții poliției, s'astu-felu Cămpinianu a fostu condus la grăpă, precumă a fostu condus la 39 la închisore. Se mai adăgămă, că cu totu biserică, d'a intra. Au reclamată chiaru rudele, între cari dd. Const. Crezulescu și Pant. Ghica, se lasă poporul se între, și poporul n'a fostu lăsată de către agenții poliției, s'astu-felu Cămpinianu a fostu condus la grăpă, precumă a fostu condus la 39 la închisore. Se mai adăgămă, că cu totu biserică, d'a intra. Au reclamată chiaru rudele, între cari dd. Const. Crezulescu și Pant. Ghica, se lasă poporul se între, și poporul n'a fostu lăsată de către agenții poliției, s'astu-felu Cămpinianu a fostu condus la grăpă, precumă a fostu condus la 39 la închisore. Se mai adăgămă, că cu totu biserică, d'a intra. Au reclamată chiaru rudele, între cari dd. Const. Crezulescu și Pant. Ghica, se lasă poporul se între, și poporul n'a fostu lăsată de către agenții poliției, s'astu-felu Cămpinianu a fostu condus la grăpă, precumă a fostu condus la 39 la închisore. Se mai adăgămă, că cu totu biserică, d'a intra. Au reclamată chiaru rudele, între cari dd. Const. Crezulescu și Pant. Ghica, se lasă poporul se între, și poporul n'a fostu lăsată de către agenții poliției, s'astu-felu Cămpinianu a fostu condus la grăpă, precumă a fostu condus la 39 la închisore. Se mai adăgămă, că cu totu biserică, d'a intra. Au reclamată chiaru rudele, între cari dd. Const. Crezulescu și Pant. Ghica, se lasă poporul se între, și poporul n'a fostu lăsată de către agenții poliției, s'astu-felu Cămpinianu a fostu condus la grăpă, precumă a fostu condus la 39 la închisore. Se mai adăgămă, că cu totu biserică, d'a intra. Au reclamată chiaru rudele, între cari dd. Const. Crezulescu și Pant. Ghica, se lasă poporul se între, și poporul n'a fostu lăsată de către agenții poliției, s'astu-felu Cămpinianu a fostu condus la grăpă, precumă a fostu condus la 39 la închisore. Se mai adăgămă, că cu totu biserică, d'a intra. Au reclamată chiaru rudele, între cari dd. Const. Crezulescu și Pant. Ghica, se lasă poporul se între, și poporul n'a fostu lăsată de către agenții poliției, s'astu-felu Cămpinianu a fostu condus la grăpă, precumă a fostu condus la 39 la închisore. Se mai adăgămă, că cu totu biserică, d'a intra. Au reclamată chiaru rudele, între cari dd. Const. Crezulescu și Pant. Ghica, se lasă poporul se între, și poporul n'a fostu lăsată de către agenții poliției, s'astu-felu Cămpinianu a fostu condus la grăpă, precumă a fostu condus la 39 la închisore. Se mai adăgămă, că cu totu biserică, d'a intra. Au reclamată chiaru rudele, între cari dd. Const. Crezulescu și Pant. Ghica, se lasă poporul se între, și poporul n'a fostu lăsată de către agenții poliției, s'astu-felu Cămpinianu a fostu condus la grăpă, precumă a fostu condus la 39 la închisore. Se mai adăgămă, că cu totu biserică, d'a intra. Au reclamată chiaru rudele, între cari dd. Const. Crezulescu și Pant. Ghica, se lasă poporul se între, și poporul n'a fostu lăsată de către agenții poliției, s'astu-felu Cămpinianu a fostu condus la grăpă, precumă a fostu condus la 39 la închisore. Se mai adăgămă, că cu totu biserică, d'a intra. Au reclamată chiaru rudele, între cari dd. Const. Crezulescu și Pant. Ghica, se lasă poporul se între, și poporul n'a fostu lăsată de către agenții poliției, s'astu-felu Cămpinianu a fostu condus la grăpă, precumă a fostu condus la 39 la închisore. Se mai adăgămă, că cu totu biserică, d'a intra. Au reclamată chiaru rudele, între cari dd. Const. Crezulescu și Pant. Ghica, se lasă poporul se între, și poporul n'a fostu lăsată de către agenții poliției, s'astu-felu Cămpinianu a fostu condus la grăpă, precumă a fostu condus la 39 la închisore. Se mai adăgămă, că cu totu biserică, d'a intra. Au reclamată chiaru rudele, între cari dd. Const. Crezulescu și Pant. Ghica, se lasă poporul se între, și poporul n'a fostu lăsată de către agenții poliției, s'astu-felu Cămpinianu a fostu condus la grăpă, precumă a fostu condus la 39 la închisore. Se mai adăgămă, că cu totu biserică, d'a intra. Au reclamat

în mijlocul acestor viteji soldați, și frumosă sa conduită a fostu semnalată printre unu raport al Colonelului regimentului de Vinători de Africa, comunicat la timp Guvernului Princiar de Esc. Sa mareșalul Randon, Ministrul de Resbel alu Francei.

În 24 Ianuarie, M. Sa Prințipele Domnitoru, după propunerea Esc. Sale Generalu Florescu, Ministrul de Resbel, a înălțat pe locotenentul Iarca în gradul de căpitanu.

Eri, o depesă telegrafică de la D. I. Alecsandri, Agentul Principalelor-Ubișe-Române la Paris, anunță Esc. Sale D-lui General Florescu, că D. căpitanu Iarca, în urma unei îsprăvi strălucitoare, s'a numit Cavaleru alu Legioanei-d'Onore de către Imperatorele Napoleon. D. căpitanu Iarca a fostu ușor rănit la obrazu.

Demnă apreciatoru alu conducei Căpitanului Iarca, Maria Sa Prințipele Domnitoru a datu ordin ca depesă telegrafică care relată acestu faptă atât de onorabilu pentru armata Română, să fie citită dinaintea brigadiei de cavalerie de la lagărul de Cotroceni din care face parte regimentul de care aparține căpitanul, și osebilu să se aducă la cunoștință a lotei armate printre unu Ordin-de-Di general.

IMMORTALITATEA ION CAMPINIANU.

Discursul d-lui Panu.

Domnitoru,

Asistem la unu doliu național; durerea este gravă și plină de înveșmîntu. Văzindu cineva acăstă mulțime mare, aceste corporații cu stegurile lor, acestu popor, acăstă capitale întrăgă a României inconjurându unu siciu, se intrăbă indată dacă acel care zace morțu înaintea noastră este unu puternic alu dilei, este unu domn, este unu rege căruia lumea vine să-i dă onore, după uă programă anume așteptă, după uă regulă de oficialitate. Nu; acel care zace înaintea noastră este unu mare cetățianu; este Ioan Cămpinianu. La acestu nume, România întrăgă se plăcă cu venerațione și respectu; și de acea acăstă mulțime, acăstă popor, au venită chiomată numai de anima sa, numai de simțul acela care face se respecte și se onoreze virtutea mai preusă de tot. Dar, Ioan Cămpinianu a fostu unu mare cetățianu. Elu, întrându astădi în mormintu, intră și în gloria; numele lui este alu istoriei, și pentru România va fi una din stelele cele mai frumosă cari voru luci pe orizontele seu atât de posomorită acumu.

Nu vinu se spune viața Cămpinianului: o voru spune bărbățil acel eminții cari au aprinsu focul sacru alu animel loră de la acea animă mare și patriotică; o va spune uă generațione întrăgă care a primitu în legănău acea suflare dumneideișcă de care anima Cămpinianului era cuprinsă și care da viață și speranță cându totul era în amorțire, cându naționalitatea se aruncă în intonericul timpurilor, și cându patria gema unilită în suferință și dolii; o va spune istoria care este dreptul judecătoru ce Dumnezeu a lăsatu pe lume pentru totă faptele noastre.

Cămpinianu a lucratu multu. Astădi repaosescă. Meditați daru toți aceia cari incongiurău acelui mormintu asupra datorilor ce avă de împlinitu. Morteau vine pentru să-care, daru pentru acela care și-a împlinitu datorile mortea este uă altă viață. Trebuie se avemă uă săntă în călătoria noastră pe pămîntu, se purtău uă inspirațione, se căutău lumina și libertatea; și unu mortea nu este intonericu ci lu-

mină, nu este sfîrșitul ci începutul, nu este neantul ci eternitatea.

Discursul d-lui C. A. Rosetti.

Nu! Ioan Cămpinianu n'a murit! Si ochii mei nu voru vîrsa lacrami de durere ci de recunoșință, și anima mea nu-mi va dicta cuvinte de jale, ci de respectu, de omagine, de viață, eru nu de mōrtă.

Nu este român care se nu scie, și care se nu simță pe totă dia, în anima, și în mintea lui ce a fostu Ioan Cămpinianu. Care este omul de vîrstă lui și de vîrstă mea, care l'a văduț în momentele maturității sale, care este omul p'a căruia frunte a trecutu unu momentu măcaru suflarea de viață a acestu suflu, și care se nu și simță c'acea suflare a aprinsu în elu schinție viaței, care se nu și datoru so și aci și se dică suflului lui, în facia naționii să' eternității cea-a ce suflul meu a mărtirită în judecămea, acum 20 de ani.

„Parinți, virtute, țera, tu m'ai săcutu sădorul.“

Nu este însă cu puțină se înțelegă cineva pe deplinu ce a fostu Ioan Cămpinianu, de nu va privi epoca în care elu a lucratu.

Morteau cea grozavă, căci era mortea cea adeverată eru nu acăstă ce unu pote o credu' anca' c'ar si mōrtea, invasiunea de la 28 trecuse peste noi, și ne luasă suflare; nu mai eramă de cătu nisice trupuri, nisice schelete cari umblamu prin nisice resorte mecanice, după puterea și direcționea ce ne da māna ce ntorcea acea macină, cu atât mai spăimântătoare, căci era întorsă de māna străinului.

Vedeți anca', da, vedeți căci ori ce vor dice, sunteți Români, vedeți acele cinci milioane de trupuri galbene ca căra, ca frunda cea uscată, galbene de fome, de lipsa sucului și materiale și morale, cu trupurile vinete de knutul kazakului, cu gitul roșu și săngeratul de jugulu carulu incărcat cu proviantul armatei de invaziune, la care dupe mortea viteșorū înjugați pe sătiuni, și pe care'lu inundău ei săngele și cu lacramile, loză; vedeți acele cinci milioane de români, cu ochii storși, stinși și ncremeniș, cumu este stinsu ochiul cându nu mai este insultat de amôre, de credință și de respectu pentru elu insuși, pentru familia sa și pentru patria sa; și vedeți abia scoțindu capul, nu ca omeni ci ca nisice moșoarioi, și călindu dacă mai vădă baioneta străinul, „ceva multu mai grozavu de cătu baioneta, biciul lui, și la să care tremurătură de frună înforindu-se, părințunise ctăudu suratul celu solbaticu alu mortii, alu invaziunii, strinându-se, pitulindu-se ca vermele! Si po noi toți, vedeți intinsu acelui giugiu în care nă a înfășiatu, nă amă lăsatu a ne înfășia străinul chiaru dupe retragera sa, legile ce nă a impusă și suptu care turili și njugăi, trăgeamă cu toți carul în care sta înjindă și triumfătorie, mōrtea, precum trăseso păncaci sătiianul carul cu proviant în care sta kazacul cu biciul seu! Si cându le vedeți totă acestea, mai puteți se nu înțelegeți ce putere de uriașă a trebutu se aibă acel cari, singuri în mijlocul acelui mare mormintu, s'au rădicat în picioru, au pusă māna p'acelui giugiu, și l'au ruptă în facia acelui colosu, ce se numia Russia, și înaintea căruia Europa întrăgă se inclina! Si între acel omeni ateli, Cămpinianul era eroul, uriașul, Românu. Ore ce amă putea face astă-di, cându inimicu nostru furăto pe rindu învinși, cându toți au în cōstele loru mai multe baionete însipite, și săngele loru curge ne'nestatu, de la 48 și păncacum, cându întrăgă ginta latină ne cundose și nă-a îninsu de atatea ori, frâșeo și nebîruită iei māna,

ce amă putea face care se nu să puținu, cu totul puținu, pe lingă ce ană intreprinsu a face cei d'acum 20 de ani, Ioan Cămpinianu!

Astăcelu numai, puindu-ne în acea epocă, putemă înțelege ce a fostu Cămpinianu, ce datorimă lui Ion Cămpinianu. Astăcelu putemă înțelege că negreșită geniu României se incubase în Ion Căpitanu, dacă elu avu și ideia și eroismul, d'a se rădica în picioru în mijlocul acelui morți mai generale, a înfrunta dreptu în față unu colosu, a rupe acea legă ce no rădica autonomia, suflare, să merge apoi, în Constantinopole, în Francia, în Anglia, a spune, că este la Dunăre un trunchi alu ginte latine, că este viu, căci acea ginta eroică, acel si al lupoicei, suntu nemuritori, să cere și intinde o mānă de ajutoru, spre a rupe cu totul gialgiul morții, a se întruni totă truchinurile acelui-a-și trupu, a face deplina unire, să reconstituă acel puteric bulevard alu civilizațiumi contra barbariei, ce se numia, — Dacia Traiană.

Si numai repindu-ne în acea epocă vomu înțelege anca' și pentru ce Ioan Cămpinianu a căutat atâtă de curindu pe cumpul celu gloriosu alu luptei. Cămpinianu nu este mortu, și serămă la începutu, și repeștimă că nu este mortu, căci elu ne a datu necontentu, și chiaru după căderea lui, celu mai mare învățămintu. În puterea sa, nă a arătat, călu este de mare să' totu putinte, unu omu care a incubat în anima lui credința unei națiuni. Si cându, elu stătu în mijlocul nostru în timpu de 18-19 ani, și trecea printre noi, ca cumu ar si fostu, nu unu omu, ci o colonă de pe mormintul unu eroi cari ar si lăsatu cimitirul, să'ru umbla prin mijlocul cetății ca se propage necontentu adeverul, să'reate ce este viață și ce este mōrtea! Viață — ne dicea elu necontentu, prin presința sa, — este în comunicarea sociale, în colectivitate, în luarea și retransmiterea unei ideie, unei credințe, este, a sorbi necontentu din sorgintea generale suculu celu viu, cumu sugerează unu lăptele din sinul nației sale, și lăptele acela renouită, învățită, a'lui reda apoi pe totă dia, pe totă ora, generaționi celei nouă păna ce omul acela trece întrăgă întrinsă și numai remâne de cătu vesmîntul din afară, trupul, cea-a ce religiunea ilu defineză atâtă de bine, „țeară a fostu și țeară redieve.“ S'astă-feliu a fostu viață lui Ioan Cămpinianu, și d'acea-a n'a murită.

Si ce mai putea face Elu, după ce a fostu prinsu și închișu? Ce mai putea face Elu în acea temniță, cându vedeau pe socia lui, cu unu pruncu în brație, ca printre o minune, scăpatu cu viață din ghețuri și dintr'atatea normane de zepeți, — și ghețuri și zepezi și materiale și morale, — și totu d'o-dată, tăvălinduse pe patul temniței, în durerile nascerii, inconjurată de caraule, de baionete; aușindu în sfîrșită, ăntiu strigătă alu pruncului ie, redobândindu nouă puteri, nouă speranță, luându în brațe, uitându-se în juru... și ne vedindu de cătu baionete, și totu baionete, nici o suflare de libertate, nici o adiere a dreptății, nici unu semn de comunicare, de simpatia a colectivității;... nimicu... nimicu de cătu lacarea morții, nimicu de cătu glasul lui Cesar poruncindu și miorlăitul sclavului supuinduse, nimicu... nici chiaru unu suspinu putericu ca semnă că mai este o schinție de viață în acel mare corp lungită fără mișcare suptă apăsarea unu despotismu, și anca' a unu despotismu putredu de corupțione!

Si erau omeni cari credeau că suflul Cămpinianului mai putea trăi și produce în acea generale amorțire! Voiau că Cămpinianul se producă cându

ănimă colectivitatei era înțărcată de amore, conștiință ie, înțărcată de justiție, cându nu se mai vedea de cătu apăstasi, nu se mai audea de cătu sueratul lașită! Nu! Acăstă era pesente putină căci legea nestămată a naturii cere imperiosu ca unde numai este comunicare, i viață colectivă, se nu mai să nici producere, și unde nu mai este producere se să incetare de viață, deșertul!

Chiaru de n'ar si fostu astăcelu, chiaru dacă se făcia o minune, și 'n contra legilor naturei Cămpinianu ar fi trăită, ar si produsă, să' și singură, să'ri si isbuții să'ajungă la ținta lui ce amu si dobîndită ore!

Unirea? Daru nu scimă anca' ce reu mare aduce unei națiuni, cându binele ii vine de la unu omu, eru nu de la dinsa! Nu scimă anca' că națiunea acea-a se găsește astăcelu pontru sclavia! S'apo cumu se poate măștine unirea, cându ănamele noastre erau țesunite, cându sclavia era în noi! Si cine nu vede că ori cătu de lațe ar si fostu, elu, desunirea și sclavia ar si venită în curindu de afară, dacă libertatea, viață și gloria naționale nu este în noi! Provenița n'a voită pețea noastră și d'acea-a a lasatu pe Ion Cămpinianu se umble în mijlocul nostru în starea în care era, ca se ne arate necontentu că nu este unu omu, ci numai colectivitatea, care potu duce o națiune la libertate! Astă-di ne amă lumină, și d'acea-a amă disu și dicu că Cămpinianu nu este morțu, căci mōrtea nu este înțetarea d'a mai mișca, ci neajungerea la ținta la care mergea. Unirea este făcută de noi, și ce nu este făcută se va face și se va consola de noi și prin noi, și ținta Cămpinianului acăstă a fostu; pentru acesta să' respindă suflul, să'acel suflu a reintra în națiune; ce mai poate daru se-i facă cea-a ce se numește mōrtea! Elu este în comunicare cu libertatea, cu națiunea sa, să'astăcelu este mai viu de cătu cei cari credu că trăiesc și nu suntu în comunicare cu națiunea. A servi Patria sa este a renasce.

,Fericiti cei cari voru muri în Domnul,“ dice David. Adică: fericiti cei cari moru în sărutarea poporului lor! S'acea sărutare éc-o! națiunea întrăgă i-o dă. Trupul lui numai intră în acăstă grăpă, suflul lui, este în acăstă popor, în acăstă națiune; nu este mortu, căci cea-a ce n'a săcutu elu, vomu face-o noi toți. Naineterită o afirmă, o jurămă!...

Discursul d-lui M. Pascaly.

„Omenii trece, faptele re-manu; și pulbere ce se as-„veră pe unu mormintu, s'au „florează nemuriri co incunună o „cruce, amindoue le culege vi-„torimea, în faptele celui ce a „traiat!“

Superbă spectacolă, unde astădi totu omul vede, cătu pote si de mare și de glorifică, cându este Omul—Dumnezeu! Unde este bogatul, alu căruia cortegiu de lacrime se plătesc cu aur?... Unde este potentatul care merge la mormintu urmatu de unu cortegiu comandanță, și de lacrime rescumperate?... Vii și vădă cătu de mare este omul numai prin animă!... Unu țipătu se aude... unu suflu se înalță spre ceru... și uă națiune întrăgă... suspinu!... și totu ce este română se rădică electrizat, și vine plinu de respectu și de durere, se se inchine cadaveralu ce a purtată într'insulă schințiea divină... suflul lui Ioan Cămpinianu!...

Pentru ce acăstă durere care apăsa aerul întrăgă?... pentru ce acestu țipetu și acestu suspinu, care se rădică de uădată pe pămîntul României, ca vîntul plângătoriul alu oceanului, în

tempul unei teribile catastrofe?... pentru ce acăstă mulțime, abătută, cu ochiul roșită de lacrime... cu buza albă de durere... cu peptul sfărămatu de suspine... Cu mănele incalește una într'ală... încungură unu sieri?... sună frăță... rude... amici... cari plângă perderea unei ființe iubite?... acestu pumnă de țeară este unu omu?... Nu!... astădi se înclue în doliu susținutul României întrege, căci a perduț pe acela care a fostu Prometeul luminei, și Iuplătorul contra celor ce o crucifică!... Nu!... Nu este numai unu omu!... aceste țebe înșirale pe patru scindure, este istoria martirului României întrege!... este Ioan Cămpinianu!... lumina... dreptatea... și libertatea poporului român!... Tera totă se prosterne cu credința națională țeară la umbră ta, că se ūă mințe!... și posteritatea va spune lumii înțelegă, călu de mare a fostu pentu română perderea lui Ioan Cămpinianu!... Natră își va face cursul nopților!... totul se va prefeca țeară... florile se voru spulbera de vînturi... numai suvenirea fapelor țale, și lacrimile poporului român... voru înconună cu florile nemuririi crucea mormintului teu!... astăcelu, ca diu cele patru puncte ale lumii întrege, viitorimea se călărește cu mindrie: „Aci, să închisă țeară celu ce a luminat, și aperă drepturile unui popor „înregă!...“

Unu momentu anca', umbră sănătă!... căci nu ne va mai rămăne peste puținu decătă suvenirea perderii tale pentru disperarea noastră; și umbră susținutul teu, care se ne console, și se ne luminează noaptea noastră!... Dreptatea își este datoriă protecționei ie!... sciințele susținerea lor!... Libertatea aperarea ie!... Sărăcimea însă și este datoriă, pe lingă totă acestea ceva mai multă: își este datoriă, înțepătul unu Teatrul Română, unde săracul venia se culge lumina, adevărul... simpămintul binelui,... și sănătatea patriotismului!... Teatrul Română acestu botezătoriu, unde poporul venia, se se boteze în frăția și în adeveru, ca se țesă uă națiune mare și liberă!... România a perduț multă cu perdea ta!... Teatrul Română însă a perduț pe Părintele lui... Si ești, unul dintre copii acestu teatru, unescă lacrimile mele, și ale frajilor mei, împreună cu durerea tutoru românilor!... nici cuvintele... nici suspinele, nu potu spune durarea noastră... Dumnezeu și umbră se tevedem cu susținutul nostru, pentru ca se putemă merge nainte pe calea ce nă-ai însemnată!... facă cerul să din înălțimea gloriei tale, se plane susținutul teu asupra acestu serbană! Teatrul, apărarea viețel sale, și umbră sa sănătă se-lă apere de cei ce voru se-lă sfărămate; și se-i lumine calea sa spinosă ca se potă ajunge și fi ce așperatul uă dată: Căminul luminii, alu dreptății, și alu libertății poporului!... Gloria și mărire națiunii Române!...

Astăcelu susținutul teu va aprinde schințiea sănătă în peptul românilor și alu artistilor, ca se se facă demnă de eritagiu ce lă-ai lăsatu, și se potă scrie cu mindria pe frontispiciul, u-nui adeverat teatru: „Eternă recunoștință la memoria lui Ioan Cămpinianu, fondatorul Teatrului Română,“ și acăstă cunună, scăldată în lacrimile lor, voru veni s'o depuiă pe petra mormintale a acelu care a trăită pentru ca se facă din român ua națiune luminată și unu popor mare!...

